

skarno in naša gospodarska podjetja. Pomožanje jim je omogočila šolska oblast s primerno podporo, kar bi priporočali tudi naši šolski upravi, ker so taka potovanja izredne važnosti ravno za učiteljski naraščaj.

— **Še enkrat draginjske doklade.** Zopet se zbira vlada, da reši uradniško vprašanje. Ali se bode ob ti priliki vzela v pretres tudi krivica, katero so nam državnim uslužbenkam, omoženim z državnimi uradniki prizadali po členu 34 zakona o draginjskih dokladah? Ob vsakem prejemu mesečne plače vzplamt v meni vnovič ogorčenost, ki jo čutim nad krivico zornega člena. Ta demoklejev meč mi je vzel vso navdušenost in veselje do dela. Sram me je in ob enem me boli, da moja plača niti toliko ne znaša, da bi ž njo lahko krila izdatek za 14 letnega sina, gojenca dijaškega doma. Moje delo z 22. službenimi leti niti toliko ni vredno, kakor sedaj potrebuje 14 letni fant. Tovarišice, omožene z neuradniki, dobivajo celo draginjsko doklado, a me, ki imam moža uradnika, najbrž za kazen, samo polovico te doklade. Moja tovarišica s 6 službenimi leti ima večjo plačo kakor jaz. Omožena je z velevinotržcem, trgovcem in gostilničarjem. Ona si vso mesečno plačo lahko prihrani in v počitnicah potuje za ta denar, med tem, ko si jaz niti potrebne obleke kupiti ne morem. Ne zavidam jo za plačo, saj si jo za svoje delo pošteno zaslužila, a da je moj zaslužek za isto delo polovico manjši, tega ne uvidim. Če je delo nas omoženih z državnimi uslužbenci manj vredno, zakaj nas država ne odstavi, polovičnega delavca tudi jaz ne maram. Ako pa smo enakovredne delavke, ako zahteva država od nas isto delo in nam nalaga isto odgovornost, imamo tudi pravico do iste plače, ki nam po zakonu pravice gre in je dolžnost države, da nam jo tudi da. Če pa gospodje pri vladi še nadalje odobravajo to krivico, treba je obžalovati državo, katera si misli kaj prištediti s tem, da svojim nastavljenjem pritrjava upravičeni zaslužek.

— **Slovenski duhovnik in slovenski učitelj pri Kočevarjih.** Da je nevoščljivost duhovnikov napram »bogato« plačanim učiteljem res sijajna, drastično osvetljuje sledeči slučaj: L. 1852, je podelil človekoljubni sveščnik Jožef Gramer iz Poljan pri Toplicah 1/3 farovškega zemljišča in gozda vsakokratnemu učitelju v Poljanah, kot neoporečna last. Šola kupuje drva drugod. Sedanj župnik L. pa pohlepno steza svoje roke po krasni učiteljevi lastnini, da bi zopet pridobil »farovžu«, kar je »bilo farovškega«. In ko si je sedanji učitelj dovolil »predržnost«, da je za svojo nujno rabo dal posekati iz svojega gozda od katerega je seve tudi davkoplačevalec, lesa za 600 kron, so bile ogromne denunciacije od strani Kočevarjev na oblašti, vse seveda na inicijativno »velikodušnega« in »nesebičnega« duševnega pastirja. Učitelj, Ti pa pred sodni stol, zagovarjal se za prestopke, ki si ga v letu 1921, smel neomejeno izvršiti, ker se je pa l. 1922, nebo stemnilo, da je v Poljanah vse »črno« in se Ti grešnik učitelj, upaš poleg še celo imeti samonikle nazore, bodi obsojen! Skoraj bi definirali stavek o narodnih izdajcah na ljubo farškemu egoizmu ali proporcija. Edina Slovenca med Nemci!

— **Požrtvovalna kočevska mladina.** Na inicijativno šolskega vodje gosp. Tea Petričnega je darovalo odnosno nabralo za »Dom kraljice Marije« 350 otrok slovenske osnovne šole v Kočevju Din 722.95 kot spomin na dan poroke Nj. Vel. kralja in kraljice. V isti namen iz istega povoda je dalje darovalo oziroma nabralo 268 otrok nemške osnovne šole v Kočevju Din 968.30. Živel plemeniti šolnik! Živela kočevska šolska mladina, ki je pokazala topla srca za osirotelo in trpečo dečo!

— **Vsa okrajna učit. društva,** ki so nabirali prispevke za Gradišnikov spomenik, se naprošajo, da blagovolijo iste poslati čimprej tovarišu Fr. Žagarju, učitelju v Celju. Zbirka se zaključila z 31. julijem.

— **Na vdanostno izjavo,** ki jo je poslalo učiteljstvo ljubljanske okolice s konference dne 23. junija t. l. Njihovima Veličanstvima povodom poroke je došla sledeča zahvala: »Njihovi Veličanstvi, vzradoščeni po izjavi vdanosti, se srčno zahvaljujeta učiteljstvu ljubljanske okolice.« — Jankovič.

— **Prireditelje na šolskih odrih opozarjamo** na novo Ribičičevo zbirko »Šest mladinskih iger«.

— **Šolska razstava v Stični na Dolenjskem.** Učiteljstvo petrazrednice v Stični je priredilo v nedeljo — 25. junija — razstavo ženskih ročnih del, risb in lesenih izdelkov domače opravde, hišne

in kmetijske opravde, orodja posameznih rokodelskih strok itd. — Smelo rečemo, da nas je vsa razstava vobče prav zadovoljila. Izpostavljena so bila razna ženska ročna dela vseh razredov, ki pričajo, da se učiteljice trudijo zadostiti svoji zadači in da so se učenke naučile najpotrebnejših ročnih del, koje bodo v bodoče kot dekleta in žene prav potrebovale v družinskem življenju. Dela učenk so dokazala, da so deklice v tem delu prav spretno. Risbe po naravi so nam tudi ugajale in značijo, da imajo otroci v tej stroki precejšnjo urnost. — Umestno je, da se risanje po naravi goji v pravi meri, ker to bode gotovo mladina potrebovala v svojemu življenju. — Posebno hvalo zaslužijo lesni izdelki različne kuhinjske, pohišne in kmetijske opravde. Baš tako prav lepo izrezljano orodje raznih rokodelskih stanov. Videli smo prav mnogo teh izdelkov, kakor: žlice, nože, vilice, krožnike, skledje, metle, smetlišnice, piskre pokrovače, trinoge, stolice, stole, mize, rešeta, klopi, okvire, stojala, table, križe, škafe, grablje, lestvice, lopate, voze, table, kletke, orala, pluge itd. itd. Ti lesni izdelki — modeli — en miniatur so lepo izdelani in človek se mora de facto čuditi otrokom, ki so izdelali tako lepe modele. — Te modele bode učiteljstvo prav lahko uporabljalo pri nazornem pouku v šoli, kajti lesen model je pri tem pouku umestnejši od dotične slike. — S takim delom pridobi mladina veselje do rokodelstva in bode z radostjo se poprijela po izšolanju one stroke do katere ima največje veselje. — Konečno čestitamo šolskemu vodstvu in učiteljstvu na lepem šolskem uspehu in prav lepi razstavi vseh izdelkov.

— **Matura l. 1912, na moškem učiteljsku v Mariboru.** Letos slavimo 10 letnico. Lojze, Nejc in jaz smo imeli že pomladi tozadevno predkonferenco. — Sklenili smo takrat, da bi imeli sestanek 8. in 9. sept. v Mariboru. Ker pa je takrat v Ljubljani profesorski kongres in ne bi mogli povabiti k sestanku naših bivših profesorjev, zato mislim, da bo najbolje, ako priredimo obletnico dne 3. septembra. — Mesec avgust ne pride v poštev, ker je ta mesec sokolski zlet. Vendar prosim vsakega, ki ima kak predlog ali željo, da mi isto sporoči. Sredi avgusta priobčim potem v »Tovarišu« definitivni sklep. — R. R., Maribor, Aškerčeva ulica 3.

Vestnik meščanskih šol.

— **c Poziv na »Prvi kongres učitelja** gradjanskih škola iz Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca«, koji će se održavati dne 6. i 7. jula 1922. u Zagrebu u zgradi Kr. učiteljske škole (Meduličeva ul. 33. 1. sprat). **Razpored:** 1. dne 5. jula u 4 sata poslije podne predkonferencija delegata sviju udruženja. 2. Dne 6. i 7. jula u 9 sati prije podne kongres ovim redom: a) Pravni i materijalni odnošaji učitelja gradj. škola. Referent g. Josip Kovačević, direktor-kr. dvo-razredne trgovačke škole, Zagreb. b) Nacrt zakona za gradj. škole i nastavni plan prema tom zakonu. Referent g. Aleksandar Nadjuvinski, direktor državne muške gradj. škole. Novi Sad. c) Gradjanska škola prije, sada i kakova treba da bude. Referent g. Dominković, umirovljeni direktor gradj. škola, Zagreb. d) Osnutak »Saveza učitelja ugradj. škola u cijeloj Kraljevini.« Referent g. Mita Gjorgjević, direktor državne više djev. škole, Novi Sad. e) Osnutak glasila za promicanje interesa gradj. škola i njezinoga učiteljstva. Referent g. Dragutin Humeč, direktor meščanske škole, Maribor. 3. Eventualije. — Poslije Kongresa pregledavanje znamenitosti Zagreba. **Akcionni odbor.**

Trgovsko-obrtno in kmetijsko šolstvo.

— **t Matura na Tehniški srednji šoli v Ljubljani.** Na višji strojni šoli tega zaveda se je vršila matura v dneh 22. in 23. junija. Zrelostni izpit je napravilo naslednjih 21 učencev (podčrtani z odliko): Babnik Jakob, Bajuk Milan, Benedičič Anton, Fišer Joško, Hudnik Drago, Hus Dušan, Istenič Franc, Jakše Janko, Juvanec Vladimir, Kolb Albin, Mlakar Ljudevit, Možina Ivan, Obereigner Stanko, Ocepeč Stanko, Pegan Rikard, Pirnat Ivan, Popov Svetozar, Šribar Edo, Vrančič Henrik, Vrhunč Bogumil, Zore Milan.

Naše narodno prosvetno delo.

— **p Selcanad Škofjo Loko.** Kakor lani, tako smo se tudi letos prav živahno gibal v šoli in prosvetnem polju. V letu 1921./22. smo imeli v zimskem času 3

predavanja iz sadjarstva in kmetijstva, katero je oskrbel šolski vodja. Pod nadzorstvom vodje se je cepilo sadno drevje pri sosedih. Vse učiteljstvo je prav marljivo razpečavalo srečke »Kola Jug. Sešter« in nabrelo znesek 1600 K, kar je za podeželsko vas prav lepa vsota. Za »Dom kraljice Marije« se je nabralo 1060 kron. Učiteljice so se s posebno vnemo zavzele za ženska ročna dela in si pridobile med preprostim ljudstvom priznanje. Najlepša pa je bila 29. junija razstava šolskih izdelkov, katero je posetil tudi naš kralj in se o njej prav laskavo izrazil. Ta dan bo pač imelo učiteljstvo in mladina v najlepšem spominu. Imamo tudi pevski zbor, katerega vodi nadučitelj. Le žal, da so pevci raztreseni po celi dolini in so večkrat vaje onemogočene.

Šolski odri in pevski zbori.

— **po V Št. Janžu na Dolenjskem** je proslavila šolska mladina poroko Nj. Veličanstva kralja Aleksandra I. na sv. Rešnjega Telesa dan s Finžgarjevo pravljico dvodejanko »Ptičji kalj«. Dvorana je bila nabito polna kar izpričuje, da vlada na deželi veliko zanimanje za mladinske predstave. O igri in njeni uprizoritvi se je čula splošna pohvala. Poleg igre so bile na vzporedno razne deklamacije in petje otroškega zbora vse pod spretnim vodstvom g. učitelja Vlado Rojca. Izmed deklamiranih pesmi so najbolj ugajale: Utvina: »Koliko je zvezdic«, Kettejeva: »Tončkove sanje« in Zupančičeva: »Divji mož« ter »Hudič in kvartopirci«. Kolektivno prednašanje Zupančičevih »Žab« je vzbudilo med občinstvom mnogo veselja in smeha. — Najbolj pa so se postavili mladi pevci in pevke. Peli so četverglasno sledeče pesmi: »Slovenec sem«, kanon »Kak prijetno je na večer«, korška narodna: »Sem šel po dolinici«, Foersterjeva: »Ah nili zemljica krasna« in Hribarjeva: »Božji volak«. Pesmi so dokaj težke zlasti radi tega, ker prehajajo posamezni glasovi drug v drugega in imajo nižji gasovi ločeno besedilo od višjih; zelo pa se prilagajo po svoji vsebini in melodiji otroškemu čustvovanju. Otroci so jih dopeli s sigurnostjo in brez napake. Vsi so se čudili, da je mogoče že na osnovni šoli doseči take uspehe v petju. Iz čistega dobička predstave se bodo nakupile nove knjige za šolsko knjižnico; s tem bodo imeli tudi otroci svoje zadoščenje ter plačilo za trud in pridnost s katero so vztrajali pri pevskih in drugih vajah. Posebej se moramo zahvaliti č. gospodu župniku Bajcu, ki je šel učiteljstvu v vseh ozirih na roke in mnogo pripomogel, da je predstava tako lepo izpadla. Vsa čast mu ker zna ločiti politiko od šole in prav želeli je da bi ga posnemali njegovi stanovski tovariši tudi drugod. S tem bi bilo olajšano delo učiteljstva in zavlada bi lepša harmonija med obema stanovoma, kar bi bilo le v korist in blagor naši mogočni in lepi domovini.

— **po V Preserju pri Ljubljani** so ondotni malčki priredili prvo šol. predstavo. V soboto 24. junija je bila za mladino in v nedeljo za odrasle. Uprizorili so trodejanko: »Deklica s tamburico« nato nekaj odlomkov personificiranega Cicibana kakor: Čebelica in Ciciban, Ciciban poslušaj očetovo uro. Ciciban je zaspan, sledilo je še nekaj domorodnih deklamacij in slednjič je zanel zbor šol. mladine pred ovenčano sliko kralja Aleksandra I. Lepa naša... in Bože pravde. Ker ni na razpolago niti odra niti primerne prostora, se je vršila prireditve na prostem (pod kozolcem). Gledalci so se zadovoljni vračali od naše prve mladinske predstave učiteljstvo je pa želo priznanje in zahvalo za svoj trud.

— **po Dobrna pri Celju.** Na dan kraljeve poroke in na »Vidov dan« je priredila tukajšnja šola v topliški dvorani narodni slavnosti z govorom, deklamacijami in petjem. — Topliški gostje so nabrali med seboj prostovoljne prispevke (3708 K) za šolsko knjižnico.

— **po Bukovščici.** Dne 25. junija t. l. je tukajšnji šolski voditelj Štefan Schein priredil nad vse pričakovanje dobro uspelo veselico s sledečim vzporedom: 1. Lažnjiva Milena igra v 2 dej. 2. Venček narodnih pesmi. 3. Oj punčika ta... prizor. 4. Življenje ni praznik, deklam. 5. Domovina, petje in telov. 6. Pripovedka o nosku, prizor. 7. Ciganska sirota, solo-petje. 8. Slepec, petje in telovadba. 9. Bože pravde. — Čistega dobička je 1300 K, ki se vporabi za nakup knjig in zvezkov revnim otrokom. — Ob sklepu šolskega leta se je nabralo med otroci 30 K in 300 znakm za Jugoslov. Matico. Imeli smo tudi razstavo deških in dekliskih ročnih del pisemenih in risarskih izdelkov.

— **po Šolska mladina v Mokronogu** je priredila v četrtek dne 22. junija igro: »V kraljestvu palčkov« za šolsko mladino mokronoške šole in šole na Trebelnem. Igra je uspela prav dobro, pozna se, da je vodila vso stvar naša izkušena tovarišica gđc. učiteljica Ludovika Košenini. Otroci obeh šol so z užitkom gledali male palčke in prelepe vile, posebno pa se jim je dopadel Norček in kralj, ki sta oba svoji ulogi izvrstno rešila. Tisočera zahvala vrli prirediteljici!

— **po Tudi na Vranskem** smo priredili s šolskimi otroci gledališko igro. Igrala se je namreč v korist C. M. podružnice lepa mladinska trodejanka s petjem: »V kraljestvu palčkov«. Dasi ima igra svoje težkoče in je precej truda stalo, preden so se je otroci naučili, vendar so jo izvajali naši malčki v popolno zadovoljstvo občinstva. Nekateri prizori so poslušalce naravnost ganili. Zatorej pa srčna hvala vsemu učiteljstvu in drugim, ki so pripomogli, da se je igra vprizorila. — Na Telov. do drugokratni vprizoritvi, so bili igralci bogato pogoščeni s različnim pečovim in pokalico. Vsem dotičnim p. n. gospem in gospodom toplo zahvala! Pa da bomo zopet kmalu videli naše otroke na odru.

— **po V torek, dne 27. pr. m.** je uprizorila dekliska osnovna šola v proslavo Vidovega dne v korist šolarski knjižnici v Narodnem gledališču v Mariboru ljubko petdejanko »Snežuljičico«. Narodno gledališče je s krasnimi kostumi, slikovito scenerijo ter z bašnimi lučnimi efekti pripomoglo k uprav izbornemu uspehu prireditve. Nastop otrok je bil zelo siguren, premišljen in izrazit, vokalizacija čista in razločna, modulacija glasov situaciji popolnoma prikladna. V lepem skladu z vso prireditvijo so bila tudi izvajanja češkega salonskega orkestra, ki je proti malenkostni odškodnini žrtvoval skoraj celo popoldne. Mnogo truda, dela in nešteta pota so imele tovarišice z uprizoritvijo, vsesplošno priznanje in obča zadovoljnost nad vrlo uspešno igro bodi njihovo plačilo.

Naša gospodarska organizacija.

— **g Zbirke za temeljni kamen v spomin pok. ravnatelja Nerata »Učit. domu« v Mariboru** se namerava zaključiti. Odzvalo se je mnogo šol mariborske oblasti, izkaz začetno priobčevati že v prihodnjih številkah. Tovariši in tovarišice! Ako še niste vposlali prispevka, pošljite ga sedaj. Drugače bode v izkazu pri vaši šoli zevala vrzel, ki ne bode posebno častna. Kdor ne časti spomina velikih in zaslužnih mož svojega stanu, pokaže s tem, da jim je nevedren naslednik! Če ste položnico založili, ali pa sploh niste dobili, pišite dopisnico na »Učit. dom« v Mariboru. Nabiralne pole se lahko vračajo kot tiskovine.

Iz naše stanovske organizacije.

Iz poverjeništvu UJU v Ljubljani.

+ **Vsem okrajnim društvom!** Po sklepu širiega sosveta na seji dne 19. junija se vrši letošnja pokrajinska skupščina UJU poverjeništvu Ljubljana dne 2. in 3. septembra na Bledu. Za to skupščino je voliti delegate, in sicer voli vsako društvo enega delegata in enega namestnika, kakor to določajo pravila UJU, čl. 19., 2. odst. Člani delegacije so tudi vsi predsedniki okrajnih društev, ki si sami določijo namestnika(-co). Okrajna društva torej ne volijo več delegatov po starih pravilih po številu članstva do 50 članov 1 delegata, od 50—100 članov 2 delegata itd., ampak kot omenjeno, vsako društvo voli samo 1 delegata in 1 namestnika. **Delegate je prijaviti do 15. avgusta strokovnemu tajništvu.** Društva, ki ne prijavijo redno in točno svojih predsednikov (namestnikov) in po 1 delegata (namestnika) nimaio pravice do zastopstva in udeležbe na pokrajinski skupščini.

Zajedno opozarjamo tudi na čl. 18. pravil UJU, po katerem so člani glavne skupščine, ki bo septembra v Sarajevu, vsi predsedniki okrajnih društev in po 1 voljen delegat posameznih društev. Te predsednike in delegate je javiti najkasneje do koncem avgusta strokovnemu tajništvu.

Vse udeležence tako naše pokrajinske skupščine na Bledu kot glavne skupščine v Sarajevu opozarjamo, da si pravočasno preskrbijo uradniško legitimacijo za proge državnih železnic za 50% popust, ki jo dobe pri ravnateljstvu drž. žel. v Zagrebu. Glede prošnje, kolekovi-